

Richard G. Groot
Jan 21, 1961

REDACTIONEEL

BIJ DE 68-STE JAARGANG

EEN VEERTIGJARIG BEHEREND-REDACTEURSCHAP

Het is tot een door de herhaling min of meer gesanctioneerd gebruik geworden om het eerste nummer van de nieuwe jaargang met een kort redactioneel woord in te leiden.

Dat het ditmaal op een andere, maar niettemin daarmede verband houdende aangelegenheid wordt betrokken, vindt in de omstandigheden zijn rechtvaardiging. Naar wij vertrouwen zal de lezer bereid zijn dit te erkennen.

Welaan dan.

Wanneer hij dit nummer onder de ogen krijgt, heeft collega G. D. MARGADANT veertig opeenvolgende jaargangen van het Tijdschrift naar inhoud en uiterlijk verzorgd en zonder enige plichtpleging ook de nieuw begonnen reeks maandelijks uitgaven onder zijn hoede genomen.

Veertig jaren werkzaamheid geven in het ambtelijke recht op het officiële *otium cum dignitate*. Wie echter verwachten zou dat ook MARGADANT hierin aanleiding zou hebben gevonden om het beherend-redaktorale bijtje er bij neer te leggen, is met de persoon van deze functionaris niet van nabij op de hoogte. Waarom zou hij? In de geheimen en de finesses van het Tijdschrift is hij in de loop der jaren doorkneed geraakt maar wat veel belangrijker is, dit werk heeft zijn nimmer aflatende toewijding en dit verklaart waarom hij stilletjes over de erkende schreef is heengestapt op weg naar de volgende ronde.

Desondanks is het aandeel van de beherend redakteur in de totstandkoming van de opeenvolgende nummers niet gering. Gelijk bij zoveel verraadt ook hierbij niets diens besognes bij de opmaak: de geordende, evenwichtige inhoud en naar letterkeuze (aangename) afwisselingen en de gevarieerdheid van het gebodene, ook in typografisch opzicht. De lezer vindt het vanzelfsprekend wanneer dit elke maand opnieuw tot zijn al dan niet bewuste voldoening voor elkaar wordt gebracht.

Wie denkt daarbij aan de ongetelde brieven en briefjes die geschreven en de telefoongesprekken die gevoerd moeten worden om trage of nalatige auteurs te manen tot het gestand doen van gedane beloften, ofwel het ietwat temperen van de verwachtingen van onstuimige incidentele

medewerkers in hun verlangen naar onverwijld publicatie van hun opvatting of zienswijze. Was dit slechts alles. De taal, zelfs de moedertaal is jammer genoeg een niet zó gemakkelijk te bespelen instrument en ieder doet zulks op eigen manier. Maar het verspreiden van de gedachten door middel van de drukpers stelt, in het belang van de kracht en het gezag van het betoog, zekere eisen aan de vorm, waarmee – ook ter wille van het aanzien van het betreffende orgaan – niet kan worden getransigeerd. Het is de taak van de beherend redakteur om, met ontzien van gevoeligheden, de goede harmonie te betrachten als onmisbare trait d'union tussen de redactie en de leveranciers van meer of minder waardevolle kopij, ook al kan de schaaft niet ter zijde worden gelaten. Uit dien hoofde is hij de aangewezen man over wiens hoofd de toorn wordt uitgestort van degenen, wier verwachtingen aangaande een integrale eerbiediging van hun stilistische vormgeving in niet te vermijden mate geweld moest worden aangedaan.

Olie storten op de golven, soms grondzeeën der doorgaans inadaequate verbolgenheid over zoveel snode redactionele aanmatiging – hoe durven ze! – behoort dan tot zijn gelukkig niet dagelijks weerkerende tactische interventie.

Maar ook intern dient hij zich bij voortdoring te laten gelden om elk nummer tijdig vol te krijgen. Tegenover zijn medewerkers laat hij zich kennen als een soort gemitigeerde slavendrijver die er geen twijfel aan laat bestaan dat hij vóór de zoveelste van de maand rekt op de toegezegde of stilzwijgend verwachte kopij. Te zijner rechtvaardiging moet aanstonds worden opgemerkt dat deze onverhulde, schijnbare machtsdrift op haar beurt wordt afgedwongen door de vanwege de drukker gestelde termijn, een tijdsinterval ten opzichte van de verschijndatum dat in deze welvaartsperiode de onmiskenbare neiging vertoont steeds ruimer te worden genomen.

Met deze tussenpersoon staat de beherend redakteur dan ook in voortdurend contact over technische en typografische aangelegenheden waarvan de lezer zo geen weet heeft en trouwens ook niet behoeft te hebben.

Naast zijn verworven kennis omtrent het drukkerijwezen vergen de in aantal groeiende afbeeldingen technisch inzicht betreffende het bij de reproductie te verwachten resultaat, een prognostische beoordeling van het bij het artikel overgelegde documentatie-materiaal voor zover de daarin vervatte bewijskracht dan wel de illustratieve toelichting tot hun recht zullen komen. Het welhaast ongeremde streven naar steeds meer met foto's gelardeerde bijdragen en de daarvoor uiteraard niet onbeperkt

beschikbare financiën en ruimte, dwingen de beherend-redakteur matiging in acht te nemen tegenover de wensen van de schrijvers. Daarnaast verlangt het kennis en inzicht omtrent de mogelijkheden der clichering, het toelaatbare formaat en het vermogen om een essentiële selectie te kunnen toepassen op de veelheid van het illustratief aangeboden.

Uit het vorenstaande kan duidelijk geworden zijn dat de beherend-redakteur moet zijn een bijna-vakman op uiteenlopend gebied en tevens een soort diplomaat in het technische die weet hoe de machinerie, ter voorbereiding van telkens weer een nieuw nummer, moet worden bediend en geolied om effectief en geruisloos te lopen.

Naast dit alles heeft hij ook nog initiatief te ontwikkelen om op gezette tijden het tijdschriftelijke phaenotype aan te passen aan gewijzigde esthetische opvattingen door de nummers een ander jasje aan te meten en tevens tot een nieuw lettertype over te gaan. Het daarvoor onontkoombare beraad met drukker en uitgever komt voor zijn rekening en het staat alweer aan de lezer of hij aan het uiterlijke en inwendige aspect al dan niet geïnteresseerd voorbij wil gaan.

Het is dit samenstel van activiteiten en de daarvoor onmisbare eigenschappen, die MARGADANT veertig jaar lang onverpoosd heeft verricht en ten toon gespreid. En dat nog wel bij wijze van vrijetijdsbesteding. Wel heeft in de ontwikkeling van het jongste decennium het tijdschrift-beheer een dusdanige omvang aangenomen dat het een volledige functie zou rechtvaardigen. Maar hij blijft de voorkeur geven aan de hem door de tijd steeds meer vertrouwde aanwending van zijn redaktorale energie. Zulks temeer omdat de praktijk hem niet meer ten volle opeist en hem aldus de gelegenheid wordt geboden „zijn” Tijdschrift nog inniger te koesteren dan van de aanvang af reeds het geval was.

Het beheer van het Tijdschrift is thans zijn enige functie in het tandheelkundige bestel ten onzent. Men moet daaruit niet afleiden dat zijn belangstelling zich daar buiten nimmer heeft geopenbaard, integendeel. Zijn in de oefenschool van het voorzitterschap van „John Tomes” verkregen vaardigheid in de verenigings- en vergadertechniek bezorgden hem na zijn vestiging in de hoofdstad weldra de leiding van het secretariaat en later het hanteren van de voorzittershamer van de A.T.V., waarbij hij bovendien verscheidene jaren als afgevaardigde naar het hoofdbestuur van de Maatschappij optrad. Zijn verdiensten voor de Afdeling Amsterdam werden erkend door een benoeming tot erelid. Als organisator ontpopte hij zich bij de inrichting van de tandheelkundige afdeling van de Internationale Hygiëne Tentoonstelling in 1921 te Am-

sterdam en in 1929 nogmaals bij de verzorging van de reizende tentoonstelling „De Mens”.

Toen door de tandheelkundige studenten de behoefte werd gevoeld aan een eigen bindend orgaan, was MARGADANT aanstonds bereid om met zijn redakteurservaring het „Tandheelkundig Studentenblad” door de te verwachten moeilijke aanvangsperiode veilig heen te loodsen.

Ook op vakjournalistiek terrein heeft hij zich – hoe kan het ook anders – door de jaren heen niet onbetuigd gelaten; de jaargangen van het Tijdschrift kunnen ervan het bewijs leveren. Als zelfstandig produkt van zijn vaardige pen verscheen in 1920 in „Mork’s Beroepsbibliotheek” een voorlichting omtrent opleiding, wezen en vooruitzichten van „De Tandarts”, de eerste en tot nu toe enige (uiteraard verouderde) karakteristiek van ons beroep.

Op grond van deze staat van dienst zal het niet verrassen dat zijn zilveren jubileum in 1937 werd aangegrepen om aan de erkentelijkheid van de tandheelkundige gemeenschap jegens hem uiting te geven. Bij die gelegenheid werd gewezen op zijn specifieke kenmerken: zelfkritiek, verknochtheid aan zijn taak in dienst van de tandheelkunde, in het bijzonder in die van het Tijdschrift, de daarvoor onmisbare eigenschappen en een daaraan evenredige zin in het werk, dat zijn beheerdershand te doen vindt. Daarnaast een meer dan noodzakelijke bescheidenheid, die hem ervan weerhoudt om zijn werkzaamheid achter de schermen van het Tijdschrift meer dan strikt onvermijdelijk aan de tandheelkundige openbaarheid prijs te geven.

Als laatste en niet zijn minst voortreffelijke eigenschap noemde de toenmalige feestredenaar collega DR. NORD zijn onverstoorbare gezindheid tot harmonieuze samenwerking in teamverband. Aan deze trek is sindsdien niets veranderd en hierin schuilt de sleutel tot het geheim dat het hem geen moeite heeft gekost om vier decennia lang – en, naar zijn mederedakteuren verwachten, nog langer – zowel met de onderscheidene (weer uitgetreden) leden der redactie als met zijn veeljarige medewerkers, zonder wanklanken voor de belangen van het Tijdschrift op de bres te staan.

Een en ander vindt mede zijn weerspiegeling in het feit dat het Tijdschrift, thans bijna 70 jaar oud, in die jaren aan levenskracht is blijven winnen, waarvan ook de verdrievoudiging van de oplaat getuigt.

MARGADANT kennende is het niet zo verwonderlijk dat het beheer van het wetenschappelijke orgaan der Nederlandse tandheelkunde voor hem een stuk levenswerk vertegenwoordigt. Laat ons vertrouwen dat hij dit ook in de komende jaren zal blijven voortzetten, ten bate van ons beroep en tot eigen bevrediging.

Redactie.